
– Positiv innstilling om fastlegeordningen

FRA FORENINGEN

ELLEN JUUL ANDERSEN

Informasjonsavdelingen

Legeforeningens visepresident Hans Kristian Bakke sier at Stortingets sosialkomité's innstilling til Odelstinget om fastlegeordningen oppfattes generelt positiv. Sosialkomiteen avgav innstillingen 17.2. 2000.

Blant de positive tiltakene trekker Hans Kristian Bakke frem tiltak som foreslås for å styrke rekrutteringen av leger til distriktene. Blant disse forslagene er etablering av interkommunale legevaktsentraler, muligheten til å kombinere fastlegestilling med annen virksomhet, stimulerings tiltak m.m. Omtalen av det offentlige legearbeidet og dets plassering i fastlegeordningen er god etter hans oppfatning.

– At det er kommunen som har ansvaret for å rekruttere et tilstrekkelig antall leger i kommunen, er en viktig klargjøring av kommunenes ansvar. Sammen med vektlegging av det nasjonale og lokale samarbeidsorganet har vi et godt utgangspunkt for at partene skal kunne finne frem til gode løsninger for både pasienter og leger i de videre forhandlinger, sier Bakke.

Ved innpassing av avtaleløse leger i ordningen skal kommunene vise fleksibilitet med hensyn til å stille krav om legekontoets plassering, herunder ta hensyn til i hvilken grad praksis er opparbeidet, sier han. Legeforeningen oppfatter dette dit hen at man i tråd med reformens intensjon ikke ønsker å bryte etablerte lege-pasient-forhold.

Sosialkomiteen står fast ved at den enkelte lege kan sette tak på egen liste med 1 500 pasienter og uttaler også at partene i samarbeid kan endre dette hvis utviklingen tilsier det.

– Sosialkomiteen har også tatt et klokt standpunkt når det gjelder de avtaleløse legene, sier Bakke. Flertallet sier at det ved innføring av ordningen ikke bør stilles spesielle krav til leger med en etablert og tilfredsstillende praksis.

Leger som ønsker det, kan kreve listen etablert slik at 70 % fylles opp av personer som selv har valgt legen. De resterende fylles opp av pasienter som ikke har oppgitt eller ikke fått oppfylt sitt legeønske.

Fastlegene har adgang til å begrense listene til 1 500 pasienter ved fulltids kurativ virksomhet, og den øvre grense settes til 2 500 pasienter på listen. Nedre grense er 500 pasienter.

Godt utgangspunkt

– Innstillingen er et godt utgangspunkt for en god fastlegeordning, samtidig som Stortinget gjennom dette gir en tillitserklæring til partene, sier saksordfører Åse Gunnhild Woie Duesund (Kristelig Folkeparti). – Det er positivt at det er et stort flertall bestående av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene som står bak merknadene i innstillingen. Jeg har tillit til at partene gjennom forhandlinger kan bli enige om de praktiske tilpasninger som kreves i en fastlegeordning, sier hun.

Det har i flere år vært en trend at leger velger å arbeide i sykehus. Duesund håper at det nå skal bli attraktivt for leger å arbeide i allmennlegetjenesten. Med et mer helhetlig ansvar for pasientene og tettere samarbeid med andre yrkesgrupper, ønsker saksordføreren at allmennlegene deltar mer i offentlig legearbeid gjennom sykehjem og helsestasjon.

– I en fastlegeordning vil legene kjenne sine pasienter bedre enn i dag. Økt kjennskap gir større muligheter til å dekke pasientens behov og det bør også gi rom for å lytte til pasientene. Med bedre kontakt og kontinuitet tror jeg at tillitsforholdet kan styrkes, sier Duesund

Avtaleløse leger får nå en sjanse til å bli fastleger. Denne bør de etter Duesunds mening benytte seg av. – Finner de likevel ut at dette ikke er noe for dem, så kan de jo tre ut av ordningen igjen, sier hun.

Kommunene og legemangel

Duesund er opptatt av at kommunene kjenner sin besøkelsestid. De må søke om hjemler og legge til rette for en god fastlegeordning. – Stortingets flertall har gjort sitt, nå må partene bidra. Det er satt av over 9 millioner kroner til rekrutteringstiltak, og dette bør gi resultater. Fastlegeordningen vil bli løpende evaluert og det knytter seg spenning til om leger i småkommuner vil velge egenpraksis eller fastlønnsalternativet.

Det legges opp til en sentralisert interkommunal legevakt. Etablering av legevaktssentraler gir legene en bedre hverdag med redusert vaktbelastning. Fastlegeordningen i forsøkskommunene viser en lavere legevaktsøkning enn i andre kommuner.

Erkjennelsen av ulik legedekning medfører at sosialkomiteen har åpnet for en gradvis innføring av fastlegeordningen, men har ikke villet utsette ordningen. – Hensynet til forutsigbarhet for legene som skal arbeide i primærhelsetjenesten og hensynet til pasientene har veid tungt, sier Duesund.

Lite kontroversiell ordning

Komitémedlem Olav Gunnar Ballo fra Sosialistisk Venstreparti mener at ordningen virker lite kontroversiell etter avtalene med staten, Kommunenes Sentralforbund, Oslo kommune og Legeforeningen. – Flertallet i komiteen har fulgt Sosial- og helsedepartementets tilrådinger. Det er gjort et godt forarbeid og derigjennom luket bort konfliktområder, sier han. – Jeg ser med spenning frem til hvordan dette vil virke. Kommuner som har bemanningsproblemer, har en stor utfordring. Dette mener jeg komiteen tar høyde for. Det er satt av over 9 millioner kroner til spesielle virkemidler og det bør kunne gi resultater, mener Ballo. – Mange har sagt at fastlegeordningen blir en illusjon i områder med legemangel. Jeg vil minne om at befolkningen i disse områdene ikke har lege i dag, og en innføring av fastlegeordningen vil gi kommunene en gyllen anledning til å løfte allmennpraktikervirksomheten frem på nytt.

Ballo som har permisjon fra en kommunelege II-stilling i Alta, tror at hans egen hjemkommune har lite å frykte. – Jeg tror også at problemet med lange ventelister vil bli løst. Jeg er mer bekymret for selve prinsippet i ordningen, dersom den viser seg ikke å fungere i eksempelvis kommuner som Kautokeino eller Lebesby. Hvis ikke denne nye ordningen kan bidra til en stabil legedekning, har den klare svakheter. Da er det viktig å få avdekket disse, slik at nødvendige korrigeringer kan iverksettes, sier Ballo.

Olav Gunnar Ballo sier det er interessant at en samlet komité er positivt innstilt til å se nærmere på et forslag fra Sosialistisk Venstreparti om en utvidelse av turnustjenesten i distriktet til ett år. Personlig tror han at det vil bli en realitet om ikke så altfor lang tid.

7.3. 2000 skal Stortinget behandle Odelstingsproposisjon 99 (1998–99). Om fastlegeordningen. Videre arbeid med ordningen skjer gjennom forhandlinger mellom staten, Legeforeningen og Kommunenes Sentralforbund.

Publisert: 10. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. september 2026.